

Uctivost, pane vrchní rado. Muzeum ukazuje, jak se přálo šéfovi před 160 lety

08. 03. 2022 11:56

Mile úsměvný náhled do historie nabízí nové exponáty ve sbírkách Severočeského muzea v Liberci. Minulý měsíc do sbírek přibyl soubor šestnácti papírových gratulací z 50. a 60. let 19. století, které věnovali zaměstnanci c. k. finančního ředitelství v Praze svému šéfovi, vrchnímu radovi Felixu Scherlovi (1799–1863) k svátku.

„Dnes by člověk řekl, že se jednalo až o servilitu, nicméně chování a způsoby se v čase proměňují a to, co je bezproblémové a odpovídající situaci dne, by bylo sto a více let zpátky zcela nepřijatelné. A právě i takové drobné předměty, jako jsou pohlednice, dopisy či právě gratulace, jsou skvělým dokladem těchto změn,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Zdánlivě banální, z dnešního pohledu možná až přehnaná uctivost, s jakou jsou gratulace vyhotoveny, však má svůj dobový půvab a zajímavou vypovídací hodnotu. Jednak jsou uvedena blahopřání po výtvarné stránce roztomile vyhovnými grafickými a kresebnými díly, a zároveň jsou dokladem zmizelého společenského zvyku psaní takzvaných adres.

„S dnešním významem slovem ‚adresa‘ jako s přesným místem pro doručení korespondence to má jen vzdálenou příbuznost. Jednalo se o tvorbu výtvarně i literárně reprezentativních děl, která byla určena nějaké významné osobnosti. Zhotovováním adres si příležitostně přivydělávali na živobytí tehdejší spisovatelé a výtvarní umělci, dnes slavní i zcela neznámí,“ doplnil Jiří Křížek, ředitel muzea.

V knihkupectvích byly běžně k dostání knižní příručky, kde se mohl autor adresy inspirovat nějakým moudrým či vtipným citátem nebo veršem. S odstupem 160 let se tento zmizelý zvyk zdá možná poněkud komický a zbytečný, ale muzea tu jsou od toho, aby občas připomínala a uchovávala kromě památek na „velké dějiny“ i drobnosti a maličkosti.

Fotografie historických gratulací si budou moci zájemci prohlédnout v nové online fotogalerii Severočeského muzea. Tu budou průběžně doplňovat další nové a nové snímky. Adresa této

galerie je <https://www.muzeumb.cz/galerie-historickych-fotografii>.